DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

Mutatione Febrium e Tempore Sydenhami, et Curatione earum idonea.

QUAM

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit,

JACOBUS HUTCHINSON,

BRITANNUS,

Soc. Med. Reg. Edin. Soc.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

Omnia mutantur, nos et mutamur ab illis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXII.

Viro optimo, Patruo ſuo,

JOSEPHO HUTCHINSON,

ARMIGERO,

Ob intemeratam,

Qua ſe ſemper proſecutus eſt,

Amicitiam,

Hanc diſſertationem inauguralem,

Ea qua par eſt obſervantia,

D. D. C.Q.

AUCTOR.

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

Mutatione Febrium e Tempore Sydenhami, et Curatione earum idonea.

CAP. I.

PRÆFATIO.

ALII morbi aliis orbis terrarum regionibus proprii. In calidiſſimis et ad auſtrum multum vergentibus, nervoſi putridique; in frigidiſſimis et ſub ſeptentrione poſitis, inflammationem, et non raro proclivitatem ad putredinem, ob naturam alimenti ſuppreſſamque perſpirationem, habentes; in temperatis nulli, qui *endemici* appellari poſſunt, aut certi typi tenaces ſunt, ſed hi et illi magna varietate commixti, et cauſis innumeris, quales ſunt ſitus,

tempeſtates,

tempeſtates, numerus incolarum, ſylvae, paludes, ſtatus agriculturae, &c. admodum natura et ſpecie, quam prae ſeſe ferunt, incerti et inſtabiles redditi, genus humanum infeſtant. Cum res autem ita ſe habeant, morbi Britannici, pro natura coeli, quo nihil magis mutabile, non parum varient, formaſque diverſas induant neceſſe eſt. Varii quidem ſemper et mutabiles fuerunt, ut ſcripta omnium medicorum, qui eos ſunt executi, abunde teſtantur. Caeterum, mutationem intra centuriam, quae proxime elapſa eſt, annorum, quae aliunde, quam ab inconſtantia coeli et mutabilitate, aliiſque hujuſcemodi, proficiſci videtur, ſi non admodum fallor, ſubierunt. Hanc autem revera incidiſſe argumentis non facile refellendis probare, et cauſas quibus debeat tribui, quantum in memet eſt, hoc in opuſculo inveſtigare decrevi. Lumen vero mutationi, quam incidiſſe contendo, pleniſſimum offundetur, ſi prius quales febres continuae tempore Sydenhami fuerint, deinde quales hodie ſint, conſiderabo. Quantum naturam autem febrium, quae, illo florente, epidemice graſſatae ſunt, ſpectat, ad quem meliorem teſtem, quam ad ſemetipſum, quo nihil unquam ſagacius, obſervantius, incorruptius, candidiuſve tulit Britannia, poteſt decurri?

S E C T.

SECT. I.

Quales tempore Sydenhami febres fuerunt.

Hoc optime demonſtrabit via medendi, in quam, per *epidemicas conſtitutiones* diverſas, ut eas appellat, vir illuſtriſſimus proceſſit.—Omnes autem febres continuas, quae Londini locisve vicinis, per annos 1661, 1662, 1663, 1664, epidemice graſſatae ſunt, modo ſequente, et plerumque quidem cum ſucceſſu proſperrimo, depellere conatus eſt. Ægrotantibus univerſis, ſi pueros morbis praecedentibus debilitatos et aetate provectiores excipias, ſanguinem ſatis liberaliter detraxit. Hoc omiſſo, delirium ferociſſimum et phrenitidem oriri compertus. Experientia igitur, optima quidem magiſtra, doctus, ſanguinis miſſionem pro parte curationis praecipua habuit. Hanc poſtea, pro gravitate ſignorum, reiteravit vel omiſit. Deinde vomitionem per infuſum croci metallorum vinumve benedictum, uti appellabatur, excitavit, quod ad diarrhoeam, quae, febre provectiore, oriri, nimiamque nonnunquam aegroto jam languidiori infirmitatem inferre periclitabatur, praecavendam moderandamve, plurimum conferre reperit. Si

causa

causa adhuc, ictus nempe arteriarum validiores et concitatiores, non deerat, cur delirium vel quodlibet aliud signum malum accessurum esse suspicaretur, die post emeticum sumptum enema, non catharticum, ob proclivitatem ad diarrhoeam modo positam, praecepit. Si vero delirium nihilominus fuerit ortum, id detractione sanguinis magis liberali, enematis medicamentisque refrigerantibus, praesertim vere, discutere consuevit. Cardiaca denique, maturius, vel nullo sanguine, nimisve exigua ejus quantitate detracta, adhibita manifeste nocere, et inflammationem membranarum cerebri pleuraeve movere periclitari comperit. Talis fuit febris constitutionis aëriae supra comprehensae propria.

In peste etiam, quae annis 1665 et 1666, Londini saeviit, et stragem horrendam edidit, multa mortalium millia rapiens, sanguinem detrahere non dubitavit Sydenhamus. Immo, totam fere curationem in eo aeque liberaliter, ante bubones exortos, ac in pleuritide ipsa, emisso consistere putavit. In sententiam quidem super morbi natura et ejus curatione ex toto contrariam concesserunt medici recentiores. Omni enim evacuatione, utpote quae vires aegrotanti magnopere convellat, tantamque debilitatem, quanta eum subito extinguere periclitatur, faciat,

cauti

cauti abſtinent, morbum pro ſummo graviſſimoque typhi gradu habentes. Seculo forſitan Sydenhamiano, cum mortales cauſis debilitantibus poſtea enumerandis nondum fuerant objecti, corpora hodiernis multo valentiora, peſte correpta, tot inflammationis ſub initium ſigna oſtendebant, quot detractionem ſanguinis adhibitam aliqua ex parte excuſatam poterant habere; vel omnes febres, quas peſtilentes eſſe crediderit auctor celebris, non peſtis vera et genuina fuerunt. Nihil enim obſtare videtur, quo minus aliae febres, peſte graſſante, natura longe diverſae poſſint oriri.

Inſuper, in ea febre, quae Londinenſes, annis 1667, 1668, et per aliquam anni 1669, partem, exercuit, et à Sydenhamo, ob ſimilitudinem, quam eam inter et variolam intercedere putavit, *varioloſa* fuit appellata, detractionem ſanguinis liberalem adhibuit. Ad febricitantem arceſſitus, ſanguinem e venis brachii, niſi magna debilitas ſeniumve potiſſimum vetaret, protinus emiſit, et idem diebus alternis, ni ſigna ſalutis evidenter apparentia hoc parum neceſſarium efficerent, bis reiterari juſſit. Diebus, qui inter ſanguinis detractiones intererant, enema e lacte et ſaccharo ſimilibuſve confectum, praecepit, aegroto decoctum hordeaceum, alioſque hoc genus liquores, in potum

communem, decoctum avenaceum, panadam, poma tosta, &c. in alimentum concedens; ei vero quolibet jusculo e carne animalium conflato interdicens.

Quantum ad febrem, quae constitutionis epidemicae partis anni 1669, et annorum 1670, 1671, 1672, propria erat, attinet, eam sanguinis detractione in omnibus, si debilitatos, quibus semper jure pepercit excipias, et alvi purgatione, saepius, prout gravitas signorum requirebat, reiterata, depulit. Ægroto praecepit, ut per primos morbi dies decocto avenaceo, jusculo ex hordeo confecto, panada, similibusque, victitaret, et cerevisiam tenuiorem calefactam pro communi potione sumeret. Post alvum semel bisve purgatam, non ei amplius pullis gallinaceis similique cibo concoctu facili interdixit. Purgantia magis liberaliter in hac febre, quam in aliis supra comprehensis, adhibuit, quod nonnulla signa ei, cum dysenteria ejusdem constitutionis propria, communia esse sibi persuasum habuit.

Praeterea febrem, quae annis 1673, 1674, 1675, grassata est, sanguinis missione raro repetita, emplastro epispastico, inter scapulas applicato, ob dolorem capitis gravem, qui fere semper invasit, et enemate singulis diebus

ad

ad decimum quartum uſque reiterato, tollere ſolitus eſt.

Quae febres continuae anno 1676 ortae ſunt, eae non multum a prioribus modo poſitis diſcreparunt, paulo tantum leniores. Curatio igitur earum fere eadem fuit.

Febres quoque continuas, quae ab hoc tempore ad annum 1685, conſtitutione ad intermittentes admodum vergente, ſemet rarius oſtenderunt, evacuationibus ſupra comprehenſarum omnino ſimilibus conſuevit ſanare.

Novae denique febri, quae ſub initium anni 1685 oriebatur, et a reliquis ſupra dictis non parum differebat, modo ſequente mederi fuit ſolitus. Decem ſanguinis uncias brachio primum detraxit, epiſpaſticum deinde inter ſcapulas applicavit, et poſtremo reliquam curationem purgantibus leniſſimis abſolvit, poſt ſingula horum aliquantum laudani liquidi conſtanter adhibens. Morbum reiteratam ſanguinis miſſionem non bene ferre confeſſus eſt. Si vero ſpiritus difficilis, dolor capitis inter tuſſiendum gravis, et alia hoc genus ſigna, urgere pergerent, ut ſanguinis detractio, alvique purgatio, donec ſigna ex toto decederent, repeterentur ſuaſit.

E ratione autem medendi Sydenhámiana, quam fuse depinximus, quamque prosperrimam fuisse negare non possumus, clare evidenterque constat, febres prioris seculi proprias ab iis, quae apud Britannos ubique fere hodie grassantur, admodum diversas fuisse. Omnes, sine exceptione ulla, plus minusve inflammationis manifestissimae habuerunt. Omnes magnae debilitatis, viriumque sub initium convulsarum notis fuerunt destitutae. Animus raro magnopere contristatus. Nullae petechiae a crasi sanguinis dissoluta evidenter proficiscentes, nullae haemorrhagiae ab eodem fonte ortae, nullus sanguis missus textura laxa insignis, nullus spiritus excretave foetida, sed omnia his ex toto contraria, semet ostenderunt. Quod magnopere quidem mirandum, cum Sydenhamus artem in urbe omnium, eo tempore et hodie quoque forsitan, longe maxima medicinalem exercuerit, cum viae Londinenses, potissimum ante incendium, quod anno 1666 inciderit, horrendum, perquam angustae fuerint, domusque adversae in parte superiore prominentes se invicem fere tetigerint, et igitur perflatum nullum hodiernove multo pejorem habuerint, cumque denique in urbe tantae amplitudinis plurima alia, hic relatu nimis longa, non defuerint, quae aërem corruptum inquinatumque reddere possent. Hoc haud dubie nulli alii causae potest referri,

ferri, quam firmitati conſtitutionis corporeae hodierna longe majori, quae tot incommodis occurrere valuit tuta et illaeſa. Quo vero febrium ſeculi prioris et hujus diverſitas clarior etiamnum et illuſtrior evadat, ſigna earum, quae in praeſentia ſoleant epidemice graſſari, breviter percurremus.

S E C T. II.

Quales febres hodie ſunt.

Quantum ad ſynocham febremve auctorum inflammatoriam attinet, ea hodie, quam olim, multo rarior. Ruſticos valentiores, qui labore diurno et diaeta e cibo animali magna ex parte confecta inſueverint, qui cauſis debilitantibus poſtea recenſendis non fuerint objecti, fere ſolos invadit. Cum accidit, haudquaquam tot inflammationis, quot ab auctoribus vulgo depinguntur, ſigna habet. Inflammatio enim plerumque non diuturna, ſed fugax, et plures, quam unam, ut e praxi viginti fere annorum millies forſitan didici, praeſertim ſi poſtea ad uſum medicamentorum antimonialium confugiatur, ſanguinis detractiones rariſſime ferre valet.

Hanc

Hanc febrem autem in firmioribus et plenioribus adesse, testantur signa sequentia, pulsus arteriarum frequentes, validi, duri; calor plurimum auctus; magna sitis; vires non multum imminutae; sensorii functiones parum sub initium turbatae; nullae remissiones insignes aut regulares. His accedit sensus frigoris sub initium et horror, quae excipiunt capitis lumborumque dolor, lassitudo, nausea, vertigo, appetitus ex toto prostratus, vigilia; lingua sicca, plerumque, morbo recente, albida, sed gradatim magis fusca evadens; rubor faciei, oculi lucis intolerantes, delirium, spiritus celer, urina coloratior sine sedimento, alvus dura, cutis sicca; profluvium ulcerum, quae inflammantur, suppressum. Haec ab initio usque quidem graviter urgent, sed ante crisin plerumque augentur.

Quae febris vero omnium apud Britannos maxime communis est, ea ab auctoribus synochus appellatur. Aliquot inflammationis sub initium signa ostendit, quae paucis diebus evanescunt, et deinde progressu finemque versus omnes notas typho, mox describendo, proprias habet; evacuationes etiam primis diebus admodum modicas tantum tolerare valens. Si enim liberales sint, tanta debilitas mox accedit, quanta postea vix ullis tonicis potest depelli. Haec febris semet contagione vulgare notatur.

Aliud

Aliud febris genus, quod nimis ſaepe ſaevit, multoſque mortales rapit, eſt typhus febriſve nervoſa. Hanc acceſſiſſe teſtantur calor parum auctus, pulſus parvus, debilis, plerumque frequens, ſenſorii functiones plurimum turbatae; vires multum imminutae.

Quonam tempore hic morbus incipiat, pro certo affirmare difficile, quod ſigna ſub initium admodum lenia ſunt, et gradatim per multos dies increſcunt, antequam aegrotus cogitur ſemet continere. Signa prima ſunt, debilitas univerſa, languor, moeſtitia; horror et calor leves, alterni, abnormes, frequenter redeuntes; laſſitudo, anxietas, ſpiritus gravis, ſine ullo affectu pulmonum topico fixo; appetitus proſtratus, nauſea, pituita inſipida vomitione nonnunquam rejecta, vultus pallidus et collapſus, vertigo dolorve capitis levis, ſomnus perturbatus. Deſunt calor, ſitis, lingua ſicca, pulſus frequens, ſi gradum horum ſignorum noctem verſus modicum excipias.

Signa gradatim ingraveſcunt, aegrotus ad lectum ſemet recipere cogitur; pulſus arteriarum magis frequentes evadunt, ſed debiles manent. Facies frequenter rubeſcit, extrema frigeſcunt, ſudores topici frigidique oriuntur. Syſtema nervoſum, quantum multa, praeſertim

lucem

lucem et ſonitum, ſpectat, admodum ſenſile evadit. Accedunt ſubſultus tendinum, tremores, nonnunquam convulſiones, vigilia, quanquam aeger quodam ſtupore correptus, oculis apertis, ſaepe decumbit, delirium, non ferox, ſed notionum potius confuſio, et murmuratio continua parumque diſtincta. Hoc delirium antecedunt dolor, obtuſus frigoriſve ſenſus occipitis vel verticis, tinnitus aurium, aliquando, ſed raro, oculi inflammati. Ictibus arteriarum debilibus et contractis ſtipatur, et quotidie increſcit, donec aeger ſenſus ex toto expers evadat. Urina pallida, ſeroſa, ſedimento deſtituta. Et, quanquam lingua, febre provectiore, ſicca ſit, febricitans ſitim raro conqueritur.

Exacerbationes regulares nonnunquam accedunt, quae per ſudorem unoquoque ſecundo, tertio, quartove die finiuntur. Poſt remiſſiones ſedimentum in urina ſemet oſtendit. Caeterum, febre provectiore, hae remiſſiones minus diſtinctae evadunt.

Ad extrema jam ventum eſſe teſtantur, pulſus arteriarum admodum debiles; corporis motum etiam minimum animi deliquium ſubſequens; vox languida, ejuſdem mutatio vel jactura; reſpiratio difficilis, nullo thoracis affec-

tu

tu topico praeeunte; ſpiritus minimo motu acceleratus; aeger dorſo incumbens, cruribus extenſis; extrema frigida; ſudores frigidi viſcidi; mutatio vultus inſignis; facies Hippocratica; oculi non amplius nitentes fixive; oculus ſemiclauſus globuſque ejuſdem ſurſum verſus; viſus duplex parumve diſtinctus; caecitas; poteſtas devorandi amiſſa.

Haec febris nonnunquam ſpatium ſuum, quod complures hebdomadas non raro comprehendit, univerſum abſolvit, et nullas inſignes putredinis notas oſtendit, quanquam aegrotus fato concedit. Caeterum, res ſemet aliter ſaepiſſime habet, et ſigna putredinis manifeſtiſſima citius ſeriuſve accedunt. Quod, ſi incidit, febris *putrida* appellatur.

Signa autem putredinis ſequuntur, animae, ſtercoris, urinae, aliorumque excretorum, foetor; aphthae fuſcae, ſubnigrae; odor cadaveroſus; petechiae; ſanguis detractus textura laxus, et brevi putreſcens; haemorrhagiae ſine impetu humorum adaucto, vel paſſivae; et una cum hiſce ſignis cutis, ubicunque fuit laeſa, ad gangraenam proclivitas.

Hujuſcemodi ſunt febres hodiernae Britannicae. Si eas cum febribus, quae ſeculo Sydenhamiano ſemet oſtenderint, attentus contuleris, quin ſummum manifeſtiſſimumque has inter et illas intercedat diſcrimen, haudquaquam poteris ambigere. Seculi prioris propriae, quantum ex auctoris modo poſiti operibus diſci poteſt, ſe contagione parum nullave forſitan ex parte vulgaſſe videntur. Pleraeque, contra, ex hodiernis admodum contagioſae ſunt. Illae, ut ſupra comprehenſum, nihil debilitatis inſignis evidentiſve ad putredinem proclivitatis habuerunt; hae vero, ſi ſynocham excipias, debilitate maxima, vel proclivitate ad putredinem clara et indubitata, vel utriſque conjunctis, inſigniuntur. Hae, febre inflammationem habente ſola excepta, evacuationes, ut poſtea demonſtrabitur, omnigenas peſſime ferunt; ſed illae remediis hujuſmodi facillime paruerunt. Ex numero illarum febris nova, ut eam Sydenhamus appellat, ſola forſitan aliqua ex parte eximenda eſt, quae conditione pulſuum arteriarum, hoc, quod detractionem ſanguinis reiteratam non bene toleravit, et quibuſdam aliis forſitan ad naturam typhi aliquantum acceſſiſſe videtur, quod cauſas debilitantes mox referendas effectus ſibi proprios, quanquam minus manifeſte, etiam ante obitum Sydenhami, edere coepiſſe teſtatur. Cum autem ſeculi prioris hujuſque febres

bres ſibi invicem omnibus fere magna ex parte contrariae ſint, ut aliqua naturae febrium e tempore illuſtriſſimi et venerandi Sydenhami mutatio inciderit neceſſe eſt. Igitur proximum eſt, ut cauſas, quae hanc fecerint, diligenter inveſtigemus.

S E C T. III.

Cauſae, quibus Mutatio debet tribui.

1. *Thea et Coffea.*—Thea autem a Societate Belgica, quae mercaturam apud Indos Orientales facit, in Europam, ſub initium fere centuriae decimae ſeptimae, primum fuit invecta. Ex Hollandia in Britanniam, circa annum 1666, a viris nobiliſſimis Arlington et Oſſory, apportata eſſe dicitur. Caeterum, ante hoc tempus, apud Anglos innotuerat; anno enim 1660, vectigal octo denariorum ſingulis congiis infuſi ejus, qui in cauponis venderentur, imponendum curaverat ſenatus. Quocunque vero tempore hanc in regionem fuerit importata, non multum refert. Hoc compertum habetur, ſeculo ſuperiore praecipite, in uſu communi et vulgari fuiſſe.

Quantum

Quantum ad dotes theae attinet, e complurium virorum illuſtrium experimentis, quae hic non recenſenda ducimus, ſtudio brevitatis adducti, quibus vero ſumma fides debeat haberi, clare evidenterque conſtare videtur, virtutes poteſtateſve ſequentes ei ineſſe, antiſepticam, nempe, adſtringentem, et ſedantem et debilitantem, a principio fragrante, penetrabili, et volatili pendentem, quod in thea viridi, praeſertim odoratiſſima, maxime abundat. Hanc ob cauſam, moris eſt Sinenſium eam, niſi in annum fuerit ſervata, nunquam adhibere, quod recentem vim ſoporiferam et inebriantem habere comperiuntur.

Quaenam commoda et noxae ab uſu theae debeant ſperari, haec experimenta ſatis evidenter demonſtrant. Prius illa, deinde has exequemur, utrum experimentis cum quotidiana et fideli obſervatione, in cujus teſtimonio ſumma fiducia collocanda, necne conveniat, attente conſiderantes.

Quantum virtutem antiſepticam ſpectat, ea haud dubie in morbis ad putredinem vergentibus utilis eſſe poſſet. Cum vero antiſeptica plurima multo potentiora et efficaciora comprehendat materia medica, ad theam hoc conſilio

a medicis, quantum noverim, nunquam fuit decurſum.

Quod ad vim aſtringentem attinet, haec haud dubie facit, ut infuſum theae pleriſque aliis herbarum infuſis, quae, praeter odorem aromaticum admodum levem, poteſtatem ſtypticam perquam exiguam habent, qua effectibus eorum relaxantibus et debilitantibus occurratur, palmam praeripiat. Haec quoque in cauſa eſt, cur minus detrimenti ex uſu infuſi theae, quod plerumque calidum ſumitur, quam alioquin incideret, capiatur. Poteſtas autem adſtringens a ſedante et debilitante nequit disjungi, aut per ſe comparari, niſi thea in morem Gallorum coquatur, unde pars odora et ſedans aufugiat et diſſipetur, aut liquor qui deſtillationi, quae idem praeſtat, ſupereſt, evaporatione ad ſpiſſitudinem extracti redigatur. Thea quidem ſub hac forma placentis exiguis, rotundis, et colore fuſcis, duas drachmas pondere non excedentibus, e Sina in Europam invehitur. Decem hujus grana, ex idonea aquae quantitate ſoluta, uni pro jentaculo ſufficiunt. Extractum, hoc modo ſolutum, amarum, jucundum, et potentiae ſedantis et debilitantis expers, praebet. Eidem conſilio reſpondebit theam ex aqua calida infundere, quae paucas poſt horas effundenda, et per

noctem

noctem servanda, ut mane in jentaculum rursus calefiat. Quibus, ut thea abstineant, nequit persuaderi, ii eam hoc modo adhibere possunt adversus vim ejus sedantem et relaxantem magna ex parte tuti.

Cum Sinenses theam pro medicamento, in auxilium ventriculi prompto, sumunt, eam semper in aliquantum temporis coquunt, longa experientia forsitan docti.

Nunquam apud incolas Europae ad theam, ut adstringens medicamentum, confugitur, quoniam multa alia vires hujusmodi longe majores habent.

Quantum commoda, quae a potestate theae sedante et relaxante oriuntur, spectat, ea compluria et hujusmodi sunt. Quemlibet itinere longiore defatigatum, sensuque molestiae laborantem, mirum in modum reficit, et ad laborem rursus sustinendum aptum reddit; et igitur, ut Homius illustrissimus, in praelectionibus suis, testatur, et sedantem et stimulantem effectum edere videtur, vi sedante sensum molestiae tollens, et stimulante vigorem excitans et restituens, his dotibus opium plane referens. Vis theae sedans et relaxans auxilium quoque in morbis inflammationem habentibus promittit, et revera suppeditat. Infusum,

fusum, cum diluentia necessaria esse videntur, liberaliter epotum diaphoresin non parvam, systemate nulla ex parte fere stimulato, movet. Thea viridis et odoratissima substantia, ex aliquo vehiculo diluente data, idem praestat. Grana hujus triginta pro dosi sufficiunt in pulverem tenuem redacta, et ter quaterve ex intervallo trium quatuorve horarum sumpta solida, plerumque relaxant, calorem et inquietudinem imminuunt, perspirationem movent, et omnia signa febrilia levant. Si nauseam levem excitant, haec omnia certius praestant. Si dosis duplicetur, nausea et aegritudo augentur, et dolor ingratus circa regionem ventriculi aliquandiu sentitur, quae signa alvus brevi fusa tollere consuevit.

Quanquam vero haec commoda a vi sedante et relaxante theae possunt deduci; multarum tamen et gravissimarum noxarum fons et origo est. Nec hoc quidem mirandum, cum liquor odorus et pellucidus, inter theam destillandam ascendens, in cavum abdominis telamve cellulosam animalium infusus, vel nervis eorundem nudatis applicatus, ea vel brevi enecet, paralysive afficiat. Cuilibet debili quoque dosi drachmarum duarum aut circiter datus eum nausea, aegritudine, languore, et universa debilitate, in aliquot horas plerumque afficere solet. Quales autem

quamque

quamque horrendos in ventriculum totumque mortalium corpus effectus edet, quanquam magnopere dilutus, in locum cibi solidi suffectus, et multos per annos constanter adhibitus? Hos omnes exequi, opusculum nostrum in tantam longitudinem, quanta a natura dissertatiunculae hujusmodi ex toto aliena est, produceret. Igitur paucos tantum, eos vero maxime insignes, percurremus.

Hoc autem primum notandum, theam non omnes ex aequo afficere, nec omne theae genus ex aequo eosdem perniciosos effectus edere. Namque thea viridis eam adhibentibus multo plus nocet, quam ea quae *Bohea* appellatur, utpote quae principii sedantis et debilitantis, a quo omnis noxa proficisci videtur, quantitatem longe majorem contineat. Igitur opulentis, qui viridi plerumque uti consuerunt, quam pauperioribus, haud dubie plus noceretur, nisi diaeta reliqua magna ex parte e solidis constans et generosa eos multorum incommodorum, quae alioquin orirentur, ex parte immunes redderet. Pauperculi vero, qui thea sola fere, alimento magis solido et valentiore neglecto, victitare sibi in animum induxerunt, a quolibet ejus genere, etiam minime pernicioso, summum detrimentum non capere non possunt. Non quidem negari potest, nonnullos, per longae vitae decursum injurias, quas corpori

humano

humano conſtans theae uſus ſoleat inferre, ex toto effugiſſe. Ii vero plerumque fuerunt admodum ſani, valentes, labori et exercitationi quotidianae aſſueti, temperantia in victu inſignes. Caeterum alii, qui in uſu theae multos per annos perſtiterunt illaeſi, multis tandem incommodis morbiſque ab ea plane naſcentibus fuerunt objecti. Plurimis quidem, qualiſcunque firmitas corporis primaria fuerit, graviſſime nocet.

Alios motu manuum tremulo, qui potiſſimum inter ſcribendum notatur, alios aegritudine, et ventriculi perturbatione, ejuſdemve dolore, admodum gravi, et tremoribus univerſis ſtipato, interdum poſt unum alterumve cyathum ſumptum, afficit. Qui maxime debiles et irritabiles ſunt, ii facillime laeduntur, doloribus ventriculi et inteſtinorum, affectibus ſpaſmodicis, copioſa urinae pallidae et limpidae excretione ſtipatis, et magna animi perturbatione, frequenter correpti. Quinetiam ſonitus minimus repentinum illis incutit terrorem. Uſus theae ſomnum in aliis arcet, praeſertim veſpertinus et liberalis. In aliis ſummam ventriculi et canalis alimentarii inflationem movet. Quinetiam aërem pulvere theae tenuiſſimo oneratum et inquinatum inhalare, aliis ſubitas ſanguinis profuſiones e pulmonibus et naribus; aliis tuſſes graviſſimas,

in phthifin pulmonalem definentes, excitavit. Hoc quidem in iis, qui in magnis theae quantitatibus loco in arctiore nimifque claufo commifcendis occupati funt, potiffimum incidit. Duos trefve hoc genus viros novi, qui prius vertigine graviffima, capitis dolore, fpafmis univerfis, poteftate loquendi, memoriaque amiffis correpti funt, deinde in paralyfin funeftam illapfi funt. Quod aliquid, praeter fedantem et relaxantem dotem, acuofum et penetrabile theae ineffe demonftrat, quod multis hominibus fummae noxae effe poteft.

Quo multa, quae facile poffent referri, filentio praetereamus, nulla mala funt, quae a debilitate, relaxatione, et irritabilitate corporis pendent, et omnis, qui medicinam primoribus labris guftavit, quam haec numerofa fint, probe novit, quae ab ufu theae conftante parumque modico, non proficifci poffe videntur. Quam multos pauperum et apud Anglos et apud Scotos vidi, qui mercede laboris diurni non alimentum folidum et nutriens fibi comparant, fed theam, quam perpetuo forbillant, magnopere debilitari et emaciari, et conditionem ventriculi, dolorem capitis, et alia mala a ratione victus evidenter proficifcentia, conftanter queri? Nec liberi eorum melius fe habent. Ii

enim

enim plerumque ſunt debiles, deformes, ſcrophuloſi, vel alioquin morbidi. Caeterum de malis hujuſcemodi ſatis.

Nonnulli theam propugnare volentes omnia mala, quae ſupra depinximus, aquae calidae, ex qua thea infunditur, vitio vertunt. Res vero aliter ſeſe habere videtur. Multi enim ſunt, qui non citius unum theae cyathum ſumunt, quam in eos invadunt ſummus moleſtiae ſenſus, anxietas et oppreſſio magnae, qui tamen compluria calidae pocula, quibus admiſta fuerunt ſaccharum et lac, impune bibere poſſunt. Exemplum hujus in Culleno ipſo illuſtriſſimo, medicorum hujuſce ſaeculi facile principe, luculentiſſimum habemus. Verba ejus ſequuntur: ‘ The weakening the ‘ tone of the ſtomach by frequent uſe, weakening the ‘ ſyſtem in conſequence, inducing tremors and ſpaſmodic ‘ affections, are the effects of the tea itſelf, though, in ‘ ſome meaſure alſo, of the warm water. This applies ‘ to tea chiefly. I have a ſtomach very ſenſible, which I ‘ found to be hurt by tea, which I attributed to the warm ‘ water; but having uſed ſome indigenous plants with ‘ the ſame heat of water, I found no harm enſue; and ‘ this I have repeated above fifty times *.’

Inſuper,

* Vide Cullen's Mat. Med.

Insuper, virum generosum Edinburgensem, qui medicinae studuit, et igitur causas effectusque accuratius notare et persequi potest, probe novi, qui in usu theae constante ultra paucas hebdomadas perstare nequit, quin magnopere debilitetur, et omnibus dyspepsiae signis laborare, incipiat pessime affectus. Si ea abstineat paucis diebus restituitur, et quaelibet diluentia et diaetam vegetabilem ferre valet, omnis incommodi expers, dummodo a thea sola temperet.

Quales effectus in Sinenses, apud quos longo in usu fuerit, ediderit, investigare non alienum esse videtur. Ab omnibus illius populi ordinibus adhibetur. Opulentiores infusum ejus semper bibunt, sed cibum animalem quoque sumunt, opipareque vivunt. Pauperiores thea et oryza solis aluntur.

Quantum autem corpora spectat, Sinenses viribus modici, multi laboris duri intolerantes; languidi potius, si eos cum incolis quarundam aliarum regionum, ubi idem caloris gradus dominatur, comparaveris; notitia quorundam artificiorum operumque minutorum insignes; ingenio vero sublimi, et in rebus civilibus et militaribus, destituti. Quantum animos, timidi sunt, callidi, in primis

libidinosi,

libidinoſi, cujuſlibet rei ſimulatores ac diſſimulatores, avari, effoeminati; vindictae et furto admodum dediti.

Haec omnia autem vitia rationi victus haud jure tribui poſſunt; ex aliqua tamen parte debent. Qui enim victus ad corpus debilitandum magnopere confert, is quoque ad affectus animi pravos reddendos nonnihil revera facit. Ubi etenim corporis firmitas deeſt, in locum ejus aſtutiam et calliditatem ſubſtitui ſaepe videmus. Hoc notabile eſt, ſive debilitas ſit ingenita, ſive victus ratione, quae corpori vires convellit, inducta.

Quales Sinenſium morbi ſint, magno ex parte ignoramus. Caeterum, parum nihilve inflammationis habere videntur. Nihil enim magis, quocunque morbo laborent, quam ſanguinis detractionem reformidant Sinenſes, hanc evacuationem lethalem et funeſtam eſſe experientia forſitan docti. Si enim res non ita ſeſe haberet, populo vitae cupidiſſimo, ut ad unicum fere remedium, quod in auxilium inflammationis promptum eſſe mortales repererint, decurreret, poſſet perſuaderi.

Cum uſus theae autem conſtans et immodicus Sinenſes debiles et imbelles; et morbos, quibus corripiantur, ab inflam-

inflammatione quam maxime alienos reddidiſſe videatur, proximum eſt, ut quales eadem cauſa in incolas Britanniae effectus ediderit conſideremus. Hoc primum notandum, mutationem diaetae potentiſſime agere, ſive in pejus, ſive in melius, et corpus univerſoſque ejus humores quaſi de novo creare. Neminem latere poteſt, quot quantaſque corpori injurias paucis menſibus inferat diaeta e cibis ſalitis et putreſcentibus compoſita, quantum in plenitudinem diatheſinque phlogiſticam nimias poſſit lactea et vegetabilis, quam brevi corporibus debilitatis et emaciatis vires reficiat animalis et generoſa. Diaeta autem majorum noſtrorum, praeſertim loco honeſtiore natorum, ante centum annos, aut paulo amplius, ex cibo animali fere ſolo, vegetabilia enim adhuc pauciſſima et rariſſima erant, conſtabat. Ex hoc jentaculum, ex hoc prandium, ex hoc caena conficiebatur †, quibus omnibus accedebat exercitatio hodierna multo conſtantior et amplior. Apud homines ordinum inferiorum jentaculum e lacte ſub variis formis, e cereviſia cui panis toſtus fuit adjectus, e carne elixa vel aſſa frigida, aliiſque ſolidis, conſtabat. Similibus apud opulentiores adjiciebantur vinum Hiſpanicum et alia generoſiſſima. Moris erat veſpere

hoſpitibus

† Vide Arnot's Hiſtory of Edinburgh, p. 175. 176. 199. 200.

hofpitibus pro thea apponere gelata, fcriblitas, bellaria; immo, carnem frigidam, vinum, pomaceum, cerevifiam fortiorem, et fub nomine cardiacorum liquores etiam fpirituofos. Quidnam vero in locum jentaculi et refectionis vefpertinae tam valentium et corroborantium, prandium enim caenamque aliqua ex parte immutata reliquerunt, fubftituendum curaverunt hodierni? Nihil aliud quam liquorem haud dubie perniciofiffimum. Etenim vis admodum fedans et debilitans, ut fupra fuit demonftratum, ei plane ineft, quae, in morem opii, in poteftatem ventriculi et canalis alimentarii nervofam agit, eamque aliqua ex parte immobilem inertemque reddit; unde vires concoctrices, actione canalis alimentarii imminuta, magnopere laeduntur. Quod fi incidit, fumma debilitas in fyftema univerfum brevi diffundatur neceffe eft. Rem autem apud hodiernos faepiffime revera fefe ita habere, teftantur multa, praefertim morbi nervofi numerofiffimi, ut dyfpepfia, epilepfia, paralyfis, hyfteria, &c. Britannos in praefentia graviter exercentes, qui, ut inter omnes fere convenit, multo frequentius, quam olim, invadunt, et a debilitate proficifcuntur. Si vero corpora Britannica hodie, quam faeculo fuperiore, magis debilia et relaxata fint, non aliunde, quam hinc, caufa mutationis febrium e tempore Sydenhami, quam manifeftam et certam reddere

dere velimus, eſt petenda. Febris enim, qualiſcunque ſit ejus cauſa primaria, pro firmitate vel debilitate corporis, quod occupat, typum formamque ſuam variare conſuevit; in robuſto et valente inflammationis concitatioris; in minus firmo prius levioris inflammationis, deinde typhi; in admodum debili typhi gravis et putredinis ſigna manifeſta edens. Quantum ad coffeam attinet, eoſdem fere effectus, quos thea, ſed minore forſitan gradu, oſtendere videtur.

Praeter theam autem et coffeam, multa alia non deſunt, quae ad debilitatem, unde mutatio febrium pendeat, faciendam plurimum, manifeſte evidenterque conferunt, hujuſce ſaeculi magna ex parte propria. Hujuſmodi ſunt

2. *Nicotiana.*—Haec planta ab inſula Tobago in Europam, circa annum 1560, primum fuit invecta. Hodie in uſu communi eſt. Utilitas ejus admodum incerta eſſe videtur, et, quantum multa ſpectat, minime innocua eſt. Vis anodyna et narcotica cum non parum ſtimulante in ea conjungitur. Ventriculo et inteſtinis admota, ea valde ſtimulat, et vomitionem movet, alvumve purgat. Naribus fluxum muci, glandulis ſalivariis ſalivae adauget. Quas injurias graves ventriculis eorum, qui eam mandunt,

dunt, formave fumi adhibent, infert, eae, judicio nonnullorum, a magna potius ſalivae jactura, quam faciunt, quam a viribus ejus narcoticis, proficiſcuntur. In hoc vero haud dubie falluntur. Nicotiana enim eadem omnino mala, pleraque nempe dyſpepſiae ſigna, in iis, quorum multa exempla non deſunt, qui parum nihilve fere expuunt, movere ſolet. Praeterea, qui ea ſub forma pulveris utuntur, igiturque ſputo ex toto fere vacant, non multo minus, quam alii, dyſpepſiae notis afficiuntur. Aliquot hujuſmodi aegrotos vidi, qui, donec nicotiana aliquandiu ex toto abſtinuerant, ad ſanitatem reduci non potuerunt. Igitur hanc herbam, quocunque adhibeatur modo, et ad ventriculum, et, ob hoc, ad corpus univerſum debilitandum non parum conferre, manifeſtiſſimum.

3. *Liquores ſpirituoſi.*—Quantopere hi corpus humanum debilitent, nimis copioſe et liberaliter adhibiti, neminem poteſt fugere. Igitur non opus eſt, uti ſuper his fuſe diſſeramus. Prius ſtimulant, deinde ſedant. Igitur, quo plus eorum ſumitur, quoque major excitatio movetur, eo major collapſus debilitaſque illi pro rata ratione reſpondens ſubſequetur. Cum in uſu eorum immodico perſtatur, valetudo commodiſſima in aegrotationem, ſummus vigor in debilitatem et languorem; ſumma nervorum

firmitas in tremores universos, et aetas florens in senectutem praematuram, brevi mutatur. Exemplum hujus Londini, et quidem nimis multa quotidiana ubique fere non desunt, luculentissimum nuper habuimus. Antequam Senatus Britannicus ebrietati occurrendi, et plebis, partis populi illius utilissimae, saluti consulendi causa, vectigal liquoribus spirituosis, qui eo tempore nimis parabiles erant, et quidem hodie sunt, amplius imponere coactus est, bajuli Londinenses usu ejus speciei, quae Geneva appellari solet, immodico et constante adeo debilitati sunt, ut onera sua solita ferre non possent, sed illis succumberent, et ante vesperem in plateis debilitate et labore diurno oppressi jacerent, vix assurgere valentes.

Vinum reliquis minus nocet, etiam nimis liberaliter adhibitum, ob vim adstringentem, qua pleraque saltem ejus genera sunt praedita, quaque reliquis suis effectibus nocivis aliqua ex parte occurrit. Hinc notabile est, iis, qui liquores spirituosos meracos, vel ex aqua dilutos, et palato saccharo acidoque vegetabili adjunctis gratiores redditos, sorbillant, quam vinum adhibentibus, multo citius graviusque noceri. Plerosque hujusmodi potioni deditos hydrope, aliisque morbis a magna debilitate et relaxatione pendentibus, extingui notavi, dum sodales, vini potores, illis

illis ſuperfuerunt, interdum magna ex parte illaeſi. Virum generoſum Scoticum, qui vinum per totum fere vitae longae decurſum liberaliter ſumpſerat, rogavit amicus quidam, cur ſodalibus ſuperſtes, et jam grandaevus adeo valens et ſanus eſſet, et reſponſum inſigne ſequens accepit. "Becauſe I never abuſed my body with punch." Quod acidum hocce praeparato continetur, id haud dubie ventriculum totumque corpus debilitat. Si calidum ſumatur, eo magis nocet et relaxat.

Magnopere dolendum eſt, liquores hujuſmodi hodie tam parabiles eſſe, et igitur principem in corpore debilitando partem agere. Res ante centuriam annorum, aut circiter, longe aliter ſe habuit. Maxima enim pars bynes eo tempore in cereviſiam fortiorem et tenuiorem converſa, et non, ut hodie, deſtillationi ſubjecta.

4. *Diaeta vegetabilis*.—Haec multo minus alimenti continet, et multo magis perſpirabilis eſt, quam animalis. Igitur, quacunque quantitate adhibeatur, plenitudinem creare, et diatheſin phlogiſticam movere, non periclitatur. Ob magnam acidi copiam, quam comprehendit, proclivitati ad putredinem inimica eſt. Quod in cauſa eſt, cur ſervi, apud Indos Occidentales, qui vegetabilibus maxima

ex

ex parte victitent, morbis endemicis minus, quam domini cibo animali insueti, opipareque viventes, objici soleant. Apud Britannos vero, ubi non tanta humorum ad putredinem proclivitas, acor, qui ab usu vegetabilium constante in ventriculo totoque canali alimentario oritur, nihil aliud praestare, quam fundamentum illi debilitati, quae homines, ad typhum aliasque idem genus febres, proclives reddit, jacere videtur. Hinc in pauperculos, qui vegetabilibus solis, nullo cibo animali (hic enim et illa conjuncta optimam diaetam constituere videntur) illis admisso, victitant, summa cum gravitate, ut omnes norunt, typhus invadere consuevit. Diaeta autem hujusmodi praesentis saeculi magna ex parte propria est. Superiore enim, ut supra comprehensum, vegetabilia multo rariora, et comparatu minime facilia.

5. *Auctus oppidorum et urbium.*—Ex quo Britannia multas colonias, easque multarum mercium domesticarum indigentes, habere, et commercium suum in omnes orbis terrarum partes diffundere coepit, plurimi, rure derelicto, oppida et urbes, opificia artesque diversas exercendi consilio, petiverunt. Ibi vitam priori ex toto contrariam, nempe sedentariam, agunt, in domibus angustioribus, justumque perflatum non habentibus, saepe degentes. Thea, aliisque debilitantibus supra

positis,

positis, vires sibi convellunt, et aërem, jam effluviis materiaque perspirabili hominum aliorumque animalium oneratum et corruptum, adeo ut materia nociva e pulmonibus suis excernenda ab atmosphaera nequeat absorberi, unde ad putredinem magis minusve proclives evadunt, inspirant. Hanc ob causam, urbes et oppida nimis ampla causis, quae naturam febrium mutaverint, jure sunt accensenda. Hoc non immerito fieri testantur febres nervosae, stragem horrendam ibi saepe edentes.

6. *Luxuria universa.*—Haec in omnes gentis Britannicae ordines se diffudit. Apud proceres coepit, hos opulentiores sunt imitati, hos, ut potuerunt, pauperiores. Quam debiles plurimos nostratum, quam molles, quam ignavos, quam laboris impatientes, quam a majoribus fortissimis diversos, saepius enim umbrae ambulantes, quam veri viri, prodeunt, reddiderit, referre pudet. Non amplius ambulatur, non amplius equitatur. Sed omnes, si pauperrimos excipias, rheda vehant oportet. Quanta debilitas, quantaque irritabilitas ab hoc fonte fuerint profectae, non opus est ut dicamus; namque neminem, qui res secum rite considerat, fugere possunt. Luxuria igitur, in praesentia invalescens, iis, quae febres mutaverint, non sine causa gravissima annumeranda.——His multa alia

possent

possent addi, quae haud dubie ad debilitatem illam, unde mutationem febrium pendere dixerimus, faciendam plurimum conferunt; sed unius alteriusve tantum meminerimus.—Juvenes hodie, diaeta debilitante forsitan magis irritabiles redditi, ad venerem praematuram, quam olim, procliviores sunt, et, ob mores fere universos depravatos, appetitui hujusmodi facillime possunt indulgere. Nihil vero corpus enerve et infirmum aeque cito reddit. Hoc igitur reliquis causis supra positis addendum.

Quinetiam multi hodie in regiones exteras plagasque calidiores demigrant, mercaturam facturi, ibi multos annos manent, et tandem domum revertuntur admodum debilitati et relaxati. Ipsi infirmi progeniem vitiosiorem dant; columbae enim non aquilas progenerant. Nihil igitur videtur obstare, quo minus relaxatio et debilitas a regionibus calidioribus petendis ortae causis, quae indolem febrium immutaverint, possint accenseri.

Haec omnia, denique, quae in medium supra protulerimus, fontem, unde mutatio febrium intra centum annos proxime elapsos profluxerit, judicio nostro, plene apperteque designant.

C A P.

C A P. II.

Curatio Febrium idonea.

Cum pars operis prior in molem, ſub initium non exſpectatam, excreverit, in hac noſmet limitibus quam maxime anguſtis circumſcribemus, praecipua tantum leviter attingentes.

S E C T. I.

Curatio Synochae.

Conſilium autem huic febri medendi eſt, vim reniſus compeſcere et moderari.

Huic autem accommodantur ſequentia :

a. *Sanguinis miſſio.*—Haec in omnibus morbis inflammationem habentibus praecipuum remedium eſſe videtur, et plus in eos, quam omnia reliqua conjuncta, poteſt. Curatio hujuſce febris ab ea ſemper incipiat. Magis minuſve liberalis, pro gravitate ſignorum, ſit oportet. Una aliquando, ſi protinus poſtea ad antimonialia confugiatur, ſufficiet.

ſufficiet. Duae ſaepe, interdum plures, deſiderantur; hoc vero rarius incidere vidi. Sanguis ſubito et pleno rivo emittatur, inciſione ampliore facta. Ita enim ſyſtema ſanguiferum magis relaxabitur, quod ſummi momenti in hac febre eſſe videtur. Quantum ad hanc evacuationem attinet, ſumma ratio aetatis, virium, temporis anni, morborum praecedentium, et multorum aliorum, habenda.

b. *Purgatio alvi.*—Non opus eſt uti ad purgantia valentiora et draſtica decurratur. Alvus laxantibus lenioribus, ut cremore tartari, ſalibus mediis, &c. vel enematis, ſingulis fere diebus ſemel biſve moveatur. Soluta per totum morbi decurſum teneatur. Nihil enim magis, quam ſtercoris in canali alimentario accumulatio, ſyſtema irritat.

c. *Emetica.*—Haec primam ſanguinis detractionem protinus excipere debent. In ſpaſmum cutis, qui omnia ſigna fovet et auget, plurimum poſſunt. Ex antimonio, quod ipecacuanhae in febribus longe praeſtat, praeparentur. Vel calx *nitrata*, vel *tartarum emeticum* adhiberi poteſt. Hoc illi antecellit, quod doſin accuratius certiuſque metiri poſſumus. Prius plena vomitio, quae febrem aliquando ſubito depellit, moveatur, deinde proclivitas ad evomendum

dum tantum, vel nausea aliquandiu continuetur. Usus emeticorum antimonialium vires aegroto saepe paucis diebus adeo convellit, ut ulterior sanguinis detractio minus necessaria evadat. Si hisce per aliquot dies adhibitis diathesis phlogistica ex toto sublata esse videatur, nihil omnino obstare videtur, quo minus ad corticem Peruvianum protinus confugiatur, qui, ut aeger ad integritatem multo citius reducatur, et omnes pravae morbi sequelae vitentur, faciet.

d. *Sedantia.*—Horum praecipuum est frigus, cui aeger, si affectus localis absit, magis libere, quam plerique putant, tuto committi potest. Exemplum hujus, ad quod considerandum animum non satis attendere videmur, insigne et manifestum in variola habemus. Refrigerantia non negligantur, qualia sunt acida, sales medii, &c.

e. *Regimen antiphlogisticum.*—Hoc stricte adhibendum. Omnia irritantia externa et interna vitentur, ut calor, strepitus &c. Sitis non citius oriatur, quam diluentibus copiose adhibitis extinguatur. Nec corpus nec animus exerceatur. Acrimonia humorum usu liquorum tenuiorum et aqueorum liberali praecaveatur.

Si curſus ſanguinis caput verſus fiat, deliriumque ferox oriatur, ei potenter occurrent tonſura capitis, quae perſpirationem huic augebit; epiſpaſticum ei poſtea ſuperimpoſitum; ſanguis ex arteriis temporum emiſſus, vel lintea interdum ex aceto intincta, et his applicata, frequenter renovanda.

SECT. II.

Curatio Synochi.

Cum haec a curatione typhi mox tradenda nulla fere in re differat, eam ſilentio propemodum ex toto praeterire decrevimus. Hoc tantum memoria tenendum, ſigna inflammationis, quae ſemet ſub initium oſtendunt, miſſionem ſanguinis poſtulare videri, et aliquando forſitan revera poſtulare. Ad eam vero quam maxime caute confugiatur, ne debilitas brevi oritura tanta evadat, quanta medicinae parere recuſabit.

SECT.

SECT. III.

Curatio Typhi.

Consilia autem huic morbo medendi duo sunt :

I. Causas debilitatis tollere, vel effectibus ejusdem occurrere.

II. Cavere ne humores ad putredinem vergant.

Curatio hujusce febris ab emetico semper incipiat. Hoc sit ex antimonio praeparatum, potissimum tartarum emeticum supra positum. Prius vomitio plena moveatur, quae febrim saepe subito et feliciter discutit ; deinde doses ad nauseam excitandam accommodatae adhibeantur. Si hoc modo remissio inducatur, vel diaphoresis moveatur, ad corticem Peruvianum tuto potest decurri. Si vero nec una, nec altera sese ostendat, non diutius, ut moris nonnullorum est, in usu antimonalium perstetur, ne tantam debilitatem faciant, quanta nullis tonicis postea tolli valet. Rebus ita sese habentibus, ad corticem et stimulantia audacter protinus confugi debet.

Multis

Multis ante aliquot annos placuit, et nonnullis hodie quoque placet, ſanguinem ſub initium hujuſce febris mitti debere. In his fuit Whyttius celeberrimus, cujus praelectiones olim audivi. De hac ipſa febre verba faciens, ait: 'I daily ſee people die for want of bleeding in the beginning; therefore bleed freely rather than omit it *.' Pace vero tantae auctoritatis, detractione ſanguinis, ſi aegrotum ſervare velis, ex toto abſtineatur, nec alvus, niſi per enemata quae frequenter adhibenda, moveatur. Debilitas ſingulis horis augeſcens ſemper reſpiciatur. Quae priori conſilio reſpondent, ea ſequuntur, nempe tonica et ſtimulantia.

a. *Cortex Peruvianus.*—Ad hunc, ut modo poſitum, poſt vomitionem fauſtam vel infauſtam, protinus decurratur, nec uſus ejus in momentum, ullam ob cauſam, differatur. Somniant haud dubie, qui ita faciunt. An ſigna minus gravia ſponte evaſura eſſe credunt? Qui ſpem ullam hujuſmodi ſovent, ii miſere plerumque falluntur. Liberaliter et conſtanter, iis quantitatibus, quas ventriculus aegri ferre poteſt, adhibeatur. Doſes ſemper tales ſint, quales ventriculo facile ſedeant. Namque, ſi aegrotus corticem ſemel rejicit, metus eſt ne eum non

amplius

* Vide Dr Whytt's Clin. Lect. anno 1763.

amplius retineat, licet opium ei adjungatur, quod infeliciſſimum foret. Tres ejus uncias cum ſummo commodo triginta ſex horis ſumi novi. Subſtantia datus efficaciſſimus.

b. *Frigus.*—Hoc omnium, quae adhuc nota ſunt, proclivitati ad putredinem inimiciſſimum. Praeterea, corpus mirum in modum firmat, et debilitati potenter occurrit. Multa ex auctoribus, ubi magnopere profuit, exempla, ſi limites diſſertationis hujuſmodi paterentur, poſſent proferri. Igitur febricitans aëri puro et recenti quam plurimum objiciatur. Feneſtrae nocte et die recludantur, et aër ad eum omni modo adſpiret.

c. *Vinum*—Rubrum Luſitanum, utpote quod magis ſtimulet, reliquis hujus generibus forſitan anteponendum. Si qui Burdegalenſi inſueverint, et ſi illis magis arrideat, ſumant. Liberaliter ſemper adhibeatur, et cortici adjungatur. Miranda ſaepe praeſtat, vires auget, ſomnum inducit, delirium praecavet vel arcet, &c. Aromata dari poſſunt, ſed vino et cortice minus proſunt.

Quae remedia conſilio ſecundo reſpondent, ea ſunt eadem, ac ea, quorum mentionem modo fecimus. Magis libe-

raliter

raliter tantum, ſi fieri poſſit, ſignis putredinis orientibus, adhibeantur. His ſequentia adjiciantur.

a. *Acida.*—Haec, et vitriolicum et vegetabile, copioſe adhibeantur. Aurantia, et dulcia et amara, et ſuccus limonum et pomorum, liberaliter ſumantur. Nihil enim rebus hujuſmodi contra putredinem efficacius.

b. *Summa munditiae ratio.*—Aërem purum et minime inquinatum ſemper inhalet aeger. Stercus et urina non citius excernantur, quam removeantur. Cibus animalis, utpote qui proclivitatem ad putredinem adaugeat, caute vitetur. Induſia et ſtragula aegro ſaepe mutentur. Corpus ei frigida ſaepe lavetur. Liquores diluentes, ſed ſemper frigidi, frequenter et copioſe bibantur.

Haec praecipua ſunt, quae curationem typhi ſpectant. Argumentum aeque fuſe, ac ſummum ejus momentum meretur, nos exequi vetat inſtituti ratio.

F I N I S.